

akademický rok 2017/2018

Diplomová práce – posudek vedoucího

Jméno a příjmení studenta, vč. titulů: Marika Volfová, BcA.

Název práce: Temporary Paradise

Slovní hodnocení:

Marika Volfová se ve své diplomové práci zaměřuje na několik vnitřně provázaných témat, jejichž seznam v úvodu k teoretické části Dokumentace závěrečné práce zahrnuje „environmentální zodpovědnost, privilegium mobility, nomádství, hranice a snění o utopických ne/realitách“. Ve způsobu uchopení těchto témat čerpá z vlastních dlouholetých zkušeností, která nasbírala nejen na studijních pobytech v zahraničí, ale také z aktivistické praxe a osobního kontaktu s různými komunitami usilujícími o alternativní způsob života. Autentičnost jejího zájmu o tato témata dosvědčuje také vývoj, kterým představa o diplomové práci prošla během roku, kdy jsme o ní při několika příležitostech mluvili: od prvotní ambice, kdy mělo jít o organizaci reálně fungující komunity, Marika postupně skrze kritickou reflexi vlastních možností a cílů dospěla k řešení, které se na první pohled zdá být návratem ke konvenční tvorbě uměleckých děl pro galerijní prostor, podle mého názoru ale nabízí zajímavý a komplexní pohled na oblast autorčina zájmu, jehož by v rámci participativního projektu nebylo možné dosáhnout.

Výsledný diplomový projekt, který je koncipován na míru prostorovým dispozicím Galerie FAVU, kde bude prezentován, zahrnuje tři formálně jasně odlišené části. Dvoukanálová videoprojekce v první místnosti nás přivádí k jádru věci prostřednictvím metaforického zjednodušení: sestoupení do studny působí jako symbol cesty ke zdroji života (ústřední motiv vody se objevuje i v dalších částech) i jako výraz eskapismu – snahy uniknout z pokroucených podmínek života současné společnosti; k reflexivnímu uchopení této snahy odkazuje dvojice pohledů, dovnitř a ven; zvuk dominující instalací rezonuje jako jakýsi výraz primordiálního spojení člověka se Zemí. V druhé místnosti Marika ukazuje svůj nezaměnitelný malířský rukopis, postavený na konfrontaci velkých barevných ploch na hraně mezi symbolem a abstrakcí, popisnějších tušových kreseb a řad znaků evokující zprávu v neznámém písmu. V době psaní posudku autorka nebyla rozhodnuta mezi dvěma verzemi obrazové složky projektu. Varianta jednoho rozvinutého svitku plátna zdůrazňuje narativní přístup k malbě, kdy i výrazné vizuální celky vnímáme jako jednotlivé

znaky potenciálně otevřeného textu, který čteme zleva doprava. V tomto případě vyprávěcí a popisná složka bude dominovat nad vizuální. Druhá varianta, v níž jsou vybrané motivy a symboly rozpracovány do několika obrazů s jasnou uzavřenou kompozicí, potlačuje narativitu a popisnost ve prospěch vizuální zkratky, v níž více vyniknou estetické kvality pláten. Volbu ve prospěch druhé varianty, jež se jeví jako úrok (či pokrok) ve srovnání s obvyklým vzezřením autorčiných obrazů z posledních let, podporuje ohled na celkovou koncepci, v níž je narativní a dokumentární rovina umístěna do třetí části instalace. Mám však jisté obavy, zda vytvořením série obrazů, v nichž silný vizuální účinek odsouvá vyprávění na zadní plán, se autorka nezpronevří způsobu práce, který je jí víc vlastní (i když na druhou stranu, už samotná snaha „jít proti sobě“ si zaslouží ocenění). V už naznačené třetí části se setkáme se třemi videí spíše dokumentárního rázu. Ani tady se sice nejedná o dokument v doslovném smyslu slova, v kontrastu k předchozím částem se ale přesouváme z imaginativního a symbolického rámce do roviny faktografických záznamů. Na videích jsou záběry spojené s prostředím konkrétních komunit či jedinců, usilujících o alternativní způsob života stranou společnosti pozdního kapitalismu, konfrontovány s výpověďmi shrnujícími jejich ideová východiska. Způsob, jakým se seznamujeme se způsobem života a myšlení daných subjektů, ponechává nejednoznačné vyznění autorčina postoje: mísí se zde fascinace s kritickým odstupem. Marika si volí asi nejpřímnější způsob, jak se vyjádřit k utopickým životním modelům, kolem kterých se pohybuje, totiž přiznat své rozpaky, s nimiž se potýká, když se k nim má přihlásit. Prezentace těchto videí má v kontrastu k čisté dvojprojekci v první místnosti zahrnovat kutilsky vyrobenou konstrukci, připomínající „zulu“, tedy primitivní příbytek z odpadních materiálů. Ačkoliv chápu potřebu od sebe výrazně odlišit tři části celkového projektu, mám obavy, zda tento scénografický prvek svou doslovností neshodí výsledné působení celku.

K práci vznikl obdivuhodný text, který svědčí nejenom o autorčině autentické angažovanosti ve spektru problémů, jimiž se zde zaobírá, ale také o hluboké reflexi vlastní pozice, opírající se jak o množství nasbíraných praktických zkušeností, tak o relevantní literaturu, ať už z oblasti postkoloniálních studií, environmentálního myšlení či reflexe strategie protestních hnutí.

Mrzí mě, že jsem kvůli své časové vytíženosti v posledních měsících nemohl s Marikou konzultovat častěji, i tak mě ale velmi těší, že jsem měl možnost nahlédnout do jejího způsobu přemýšlení. Patří k ojedinělým osobnostem, které spojují aktivistickou praxi s kritickou reflexi jejich limitů. Ještě výjimečnější je však způsob, jak se u Mariky angažovanost promítá do jejího uměleckého projevu. V kontrastu k přístupu, který je dnes obvyklý, zde umělecká prezentace nevzniká jako vedlejší produkt či účelový prvek aktivistické

praxe – místo toho se podařilo přetavit zaujetí environmentálními otázkami či tématem migrace do podoby autonomní imaginativní skutečnosti.

Otázky k rozpravě:

Jak si představuješ publikum svého díla a jaké účinky by na něj toto dílo mělo mít?

S jakou sociální skupinou (například subkulturou, vrstvou, třídou či generací) se identifikuješ a do jaké míry?

Co tvá tvorba o této identitě vypovídá?

Závěrečné hodnocení:

Doporučuji práci k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval(a): Václav Magid

Datum: 4. 5. 2018

Podpis: